

وضعیت تجارت کالایی ایران در سال ۱۳۹۵

مقدمه

بر اساس آخرین آمارهای بانک مرکزی، حدود ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور بر حسب اقلام هزینه نهایی در نه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ را خالص صادرات کالا و خدمات تشکیل داده است. خالص صادرات کالاها و خدمات بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰، در مدت مذکور حدود ۱۰۸ هزار میلیارد تومان بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۴، تقریباً ۶۸،۴ درصد افزایش یافته است. تقریباً ۹،۵ واحد درصد از رشد ۱۱،۸ درصدی تولید ناخالص داخلی طی نه ماه نخست ۱۳۹۵ از محل افزایش خالص صادرات کالا و خدمات بوده است. طی نه ماهه نخست ۱۳۹۵، ارزش ریالی صادرات کالا و خدمات با حدود ۴۵ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به حدود ۱۵۱ هزار میلیارد تومان و ارزش واردات نیز با تقریباً ۷،۵ درصد رشد به حدود ۴۳ هزار میلیارد تومان رسیده است.

آمارهای تجاری منتشر شده توسط گمرک در پایان سال ۱۳۹۵ که بدون احتساب نفت خام، نفت کوره و نفت سفید برآورد می شود، حاکی از رشد ۳،۵ درصدی ارزش صادرات کالایی کشور نسبت به سال ۱۳۹۴ است. طی سال ۱۳۹۵، ۱۳۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۳،۹ میلیارد دلار به کشورهای مختلف صادر شده است. اقلام صادراتی در این سال نشان می دهد حدود ۸۰ درصد درآمد حاصل از صادرات کالایی کشور از محل صادرات به تنها ۸ کشور جهان بوده است. ارزش واردات کالایی کشور نیز در سال ۱۳۹۵، با ۵،۲ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۴ به حدود ۴۳،۷ میلیارد دلار و از نظر وزنی با ۵ درصد کاهش به حدود ۳۳،۴ میلیون تن رسیده است. در سال ۱۳۹۵، حدود ۸۰ درصد ارزش واردات کشور از مبادی ۱۲ کشور جهان بوده است. بنابراین می توان گفت تنوع صادرات و واردات به لحاظ تعداد شرکای تجاری در کشور نسبتاً پایین است.

در ادامه، وضعیت صادرات و واردات کشور در سال ۱۳۹۵ با جزئیات بیشتری مورد بررسی قرار می گیرد.

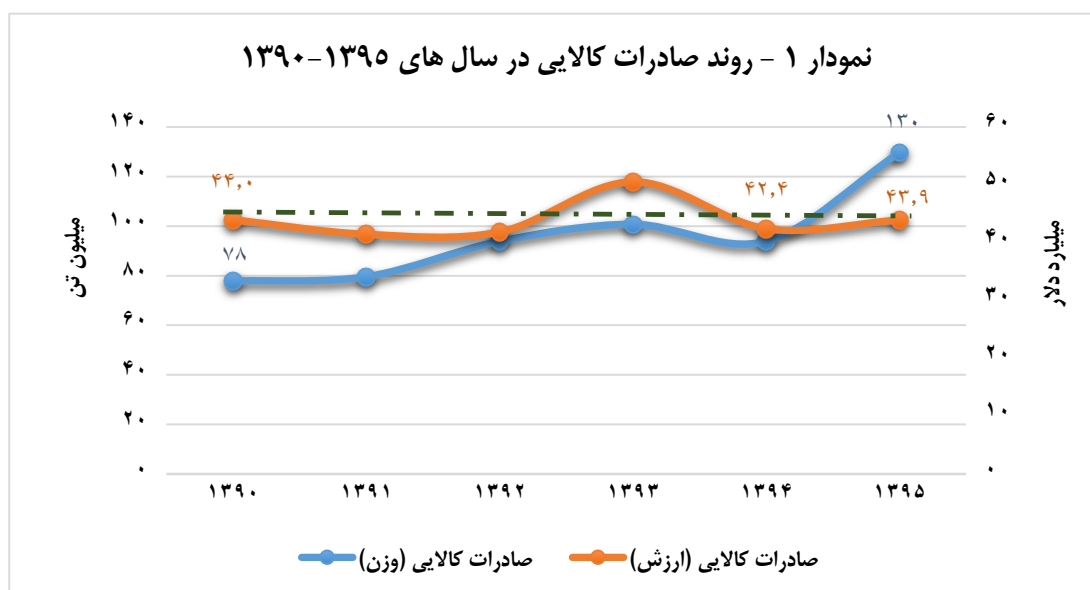
فهرست مطالب

۳ روند تجارت ایران طی سالهای اخیر	۱.
۳ روند صادرات کالایی	۱,۱.
۴ روند صادرات کالایی غیرنفتی	۱,۲.
۴ روند واردات کالایی	۱,۳.
۵ تراز بازرگانی کالایی	۱,۴.
۷ متوسط قیمت کالاهای صادراتی	۱,۵.
۷ متوسط قیمت کالاهای وارداتی	۱,۶.
۸ صادرات ایران در سال ۱۳۹۵	۲.
۸ مقاصد عمده صادراتی ایران	۲,۱.
۱۰ تحلیل رشد ارزشی صادرات	۲,۲.
۱۱ تحلیل رشد وزنی صادرات	۲,۳.
۱۲ تفکیک درآمدهای صادراتی بر حسب قسمتهای کتاب مقررات	۲,۴.
۱۸ واردات ایران در سال ۱۳۹۵	۳.
۱۸ مبادی عمده وارداتی ایران	۳,۱.
۱۹ تحلیل رشد ارزشی واردات	۳,۲.
۲۱ تحلیل رشد وزنی واردات	۳,۳.
۲۲ پوشش واردات توسط صادرات غیرنفتی	۳,۴.
۲۳ پیوست	

۱. روند تجارت ایران طی سال های اخیر

۱.۱. روند صادرات کالایی

بر اساس آمارهای گمرک، ارزش صادرات کالایی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) که در سال ۱۳۹۱ کاهش حدود ۶ درصدی را تجربه کرده بود، مجدداً در سال ۱۳۹۵ به سطح ارزشی معادل سال ۱۳۹۰ بازگشت و به رقمی حدود ۴۳,۹ میلیارد دلار رسید. ارزش صادرات در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ نیز حدود ۳,۵ درصد رشد داشته است (نمودار ۱).
حجم صادرات کالایی نیز در سال ۱۳۹۵ به حدود ۱۲۹,۶ میلیون تن رسیده که علاوه بر رشد تقریباً ۳۸ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴، در مقایسه با حجم صادرات سال ۱۳۹۰ نیز تقریباً ۱,۷ برابر شده است.

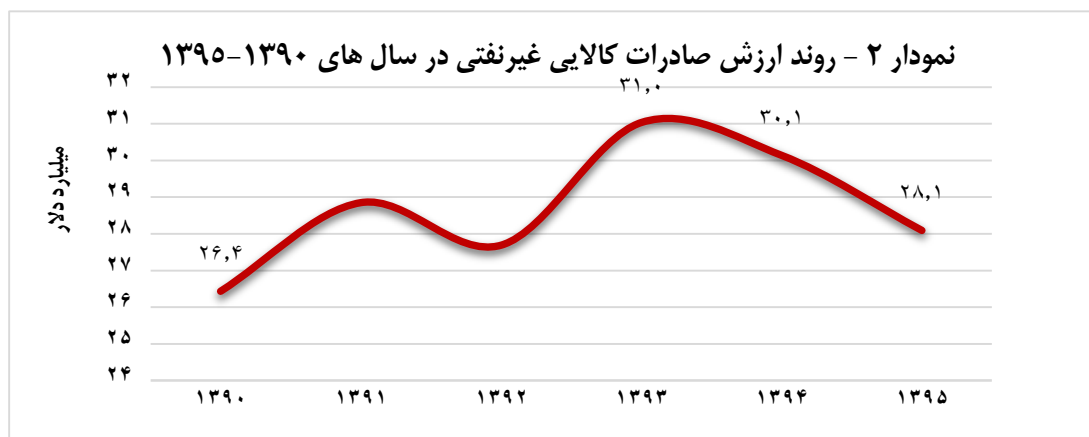

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

یکی از نکات قابل توجه، کاهش قابل ملاحظه متوسط قیمت صادرات کالایی است. در سال ۱۳۹۵ متوسط قیمت کالاهای صادراتی حدود ۳۳۸,۸ دلار به ازای هر تن بوده که در مقایسه با قیمت ۵۶۵,۲ دلاری سال ۱۳۹۰، حدود ۴۰ درصد کاهش یافته است. متوسط قیمت صادراتی سال ۱۳۹۵ در مقایسه با سال ۱۳۹۴ نیز حدود ۲۵ درصد افت کرده است.

۱.۲. روند صادرات کالایی غیرنفتی

بر اساس آمارهای گمرک، علی رغم افزایش ارزش صادرات کالایی بدون نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و تجارت چمدانی، ارزش صادرات کالاهای غیرنفتی در سال ۱۳۹۵ (بدون احتساب کدهای تعرفه ۲۷۰۹، ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) معادل ۲۸ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۴ حدود ۶ درصد کاهش یافته است. (نمودار ۲)

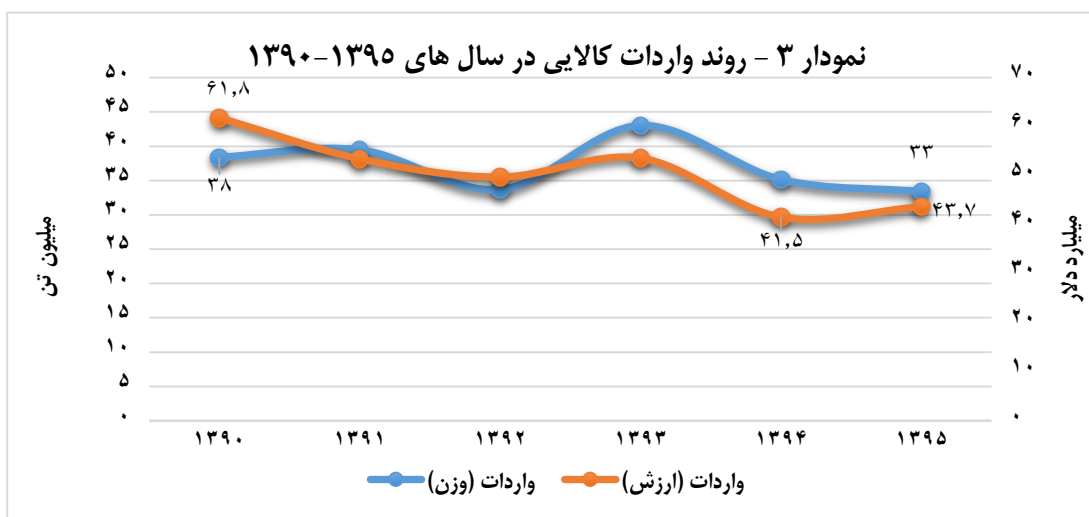

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

بر اساس آخرین آمارهای بانک مرکزی، ارزش صادرات غیرنفتی کشور (گمرکی و غیرگمرکی) طی شش ماهه نخست ۱۳۹۵ حدود ۱۳,۳ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۴ تقریباً ۱,۶ درصد کاهش یافته است.

۱.۳. روند واردات کالایی

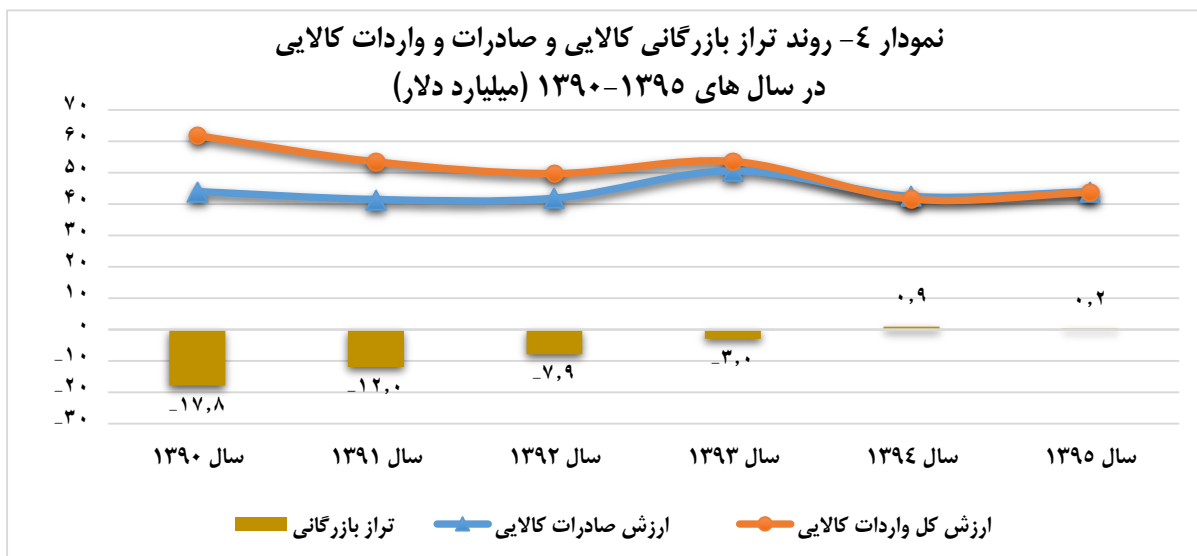
ارزش واردات کالایی کشور در سال ۱۳۹۵ با تقریباً ۵ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۴، به حدود ۴۴ میلیارد دلار رسیده، اما در مقایسه با سال ۱۳۹۰، حدود ۱۸ میلیارد دلار از ارزش واردات کشور کاسته شده است. با توجه به اینکه به لحاظ وزنی مقدار واردات کالایی کشور در سال ۱۳۹۵ با کاهش ۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴ به رقم ۳۳,۴ میلیون تن رسیده، به نظر می رسد در سال مذکور افزایش ارزش واردات کالا از محل افزایش متوسط قیمت وارداتی بوده است (نمودار ۳).

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

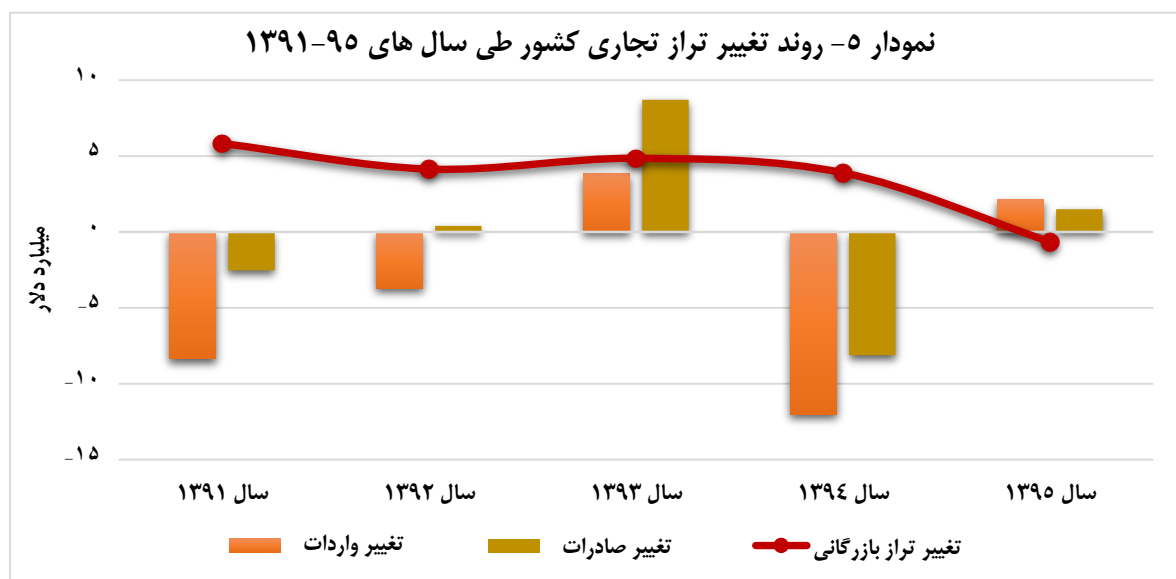
۱.۴. تراز بازرگانی کالایی

حساب کالایی کشور که معادل تفاضل واردات کالایی از کل صادرات کالایی (به همراه نفت) است طی ۲۰ سال گذشته (باستثنای ۱۳۷۷) همواره مثبت بوده است. در مقابل حساب کالای غیر نفتی کشور طی همین دوره، همواره منفی بوده است. بر اساس آمار اعلامی گمرک، تراز بازرگانی کالایی کشور بدون احتساب سه قلم نفت خام، نفت سفید و نفت کوره، در سال ۱۳۹۴ مثبت شده و به حدود ۸۹۰ میلیون دلار رسید. این رقم در سال ۱۳۹۵ نیز همچنان مثبت باقی مانده و حدود ۲۴۶ میلیون دلار برآورد شده است (نمودار ۴).

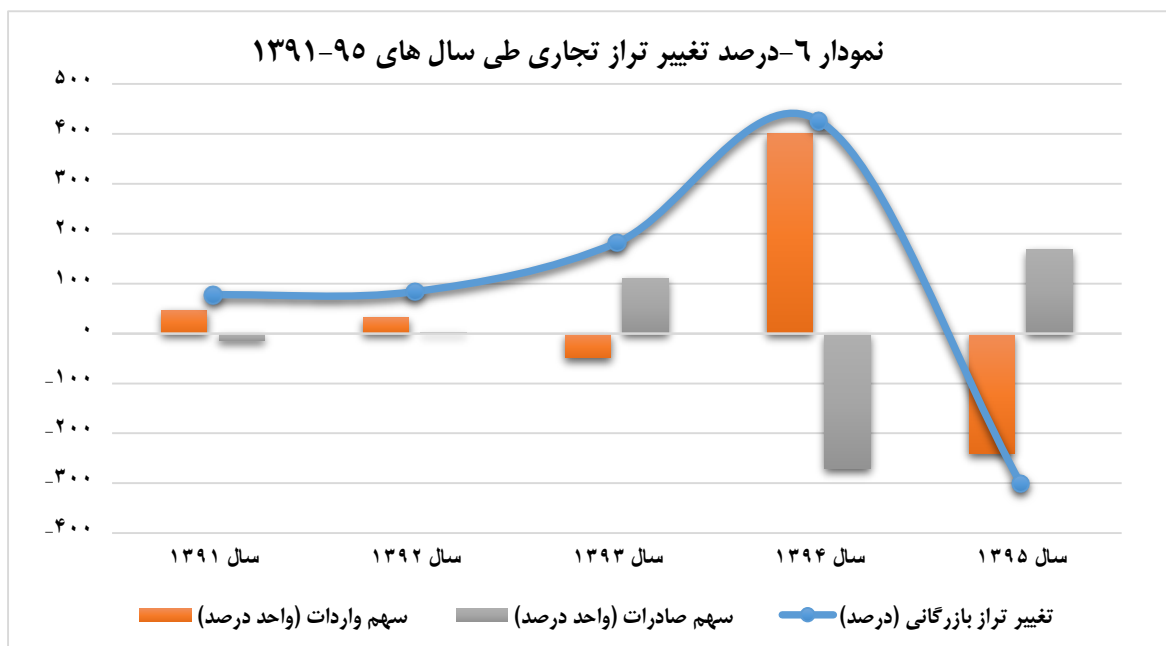

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا.

همانگونه که در نمودار ۵ مشاهده می‌شود، تراز بازرگانی محاسباتی گمرک کشور در سال ۱۳۹۵ علی‌رغم رقم مثبت، در مقایسه با سال ۱۳۹۴ حدود ۶۴۴ میلیون دلار تضعیف شده که عامل مسلط در آن افزایش حدود ۲,۱ میلیارد دلاری واردات بوده است (نمودارهای ۵ و ۶). آنچه مانع از تضعیف بیشتر تراز تجاری در این سال شده، افزایش ۱,۵ میلیارد دلاری ارزش صادرات بوده که عمدتاً از محل صادرات اقلام نفتی است که در ادامه به آن اشاره می‌شود.

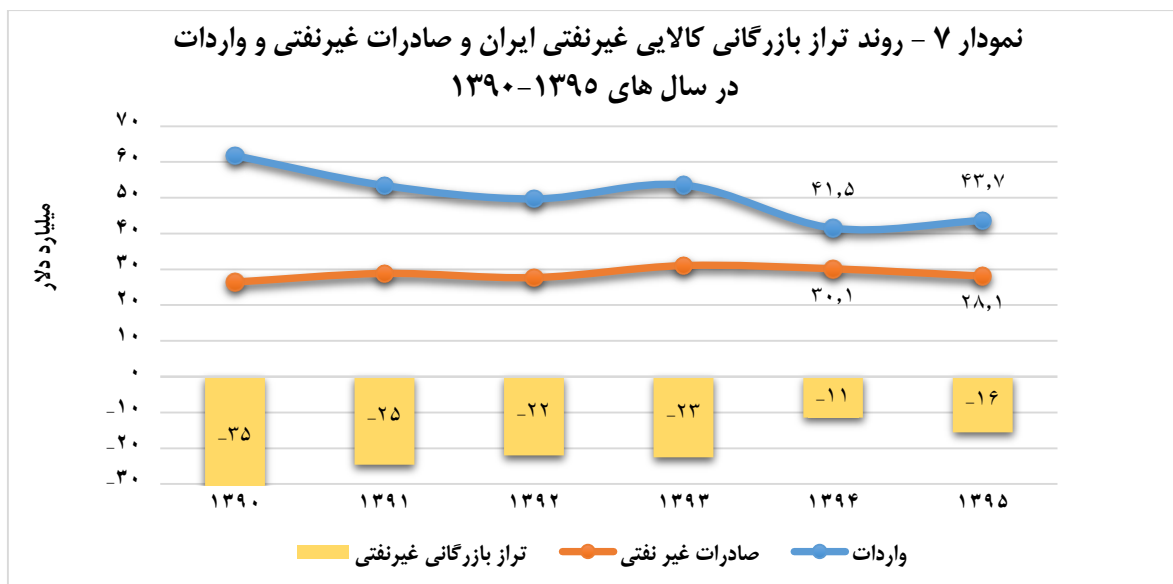

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا.

منبع داده ها : گمرک ج.ا.ا

اگرچه در سال ۱۳۹۵ تراز تجاری کشور بر اساس آمارهای گمرک، مثبت بوده، اما تراز بازرگانی غیرنفتی کشور در این سال معادل منفی ۱۶ میلیارد دلار برآورد شده که نسبت به سال ۱۳۹۴ حدود ۵ میلیارد دلار تضعیف شده است.

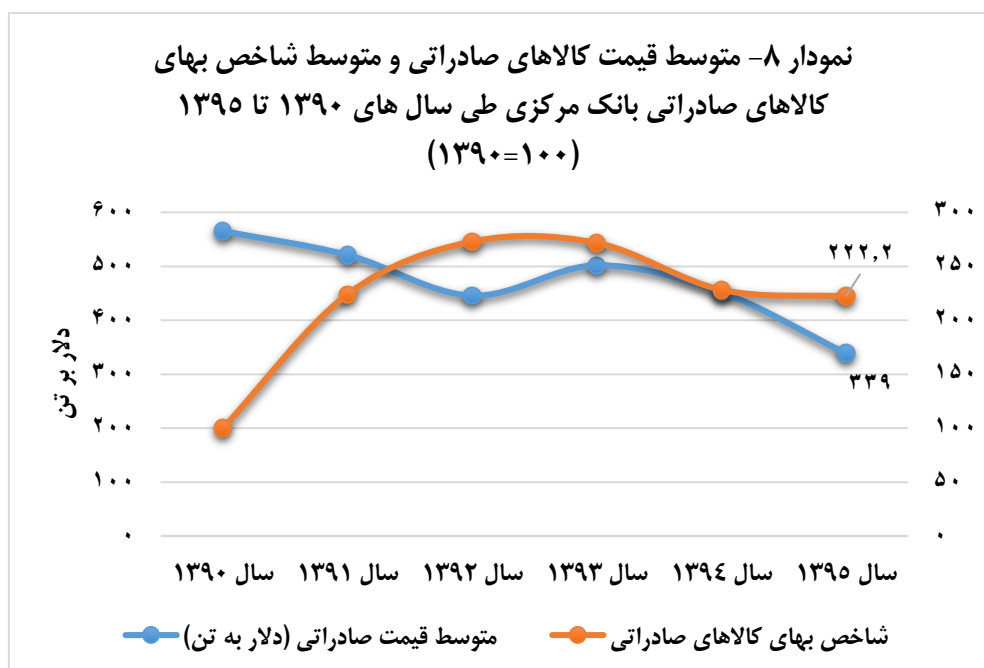

منبع داده ها: گمرک ج.ا.ا

ارقام تراز پرداخت های بانک مرکزی در شش ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نشان می دهد رقم دقیق تر تراز بازرگانی غیرنفتی (حساب کالای غیرنفتی) بر اساس محاسبات بانک مرکزی، حدود منفی ۱۳,۵ میلیارد دلار بوده که نسبت به رقم منفی ۱۱,۴ میلیارد دلاری شش ماهه نخست ۱۳۹۴ تقریباً ۲,۱ میلیارد دلار تضعیف شده است.

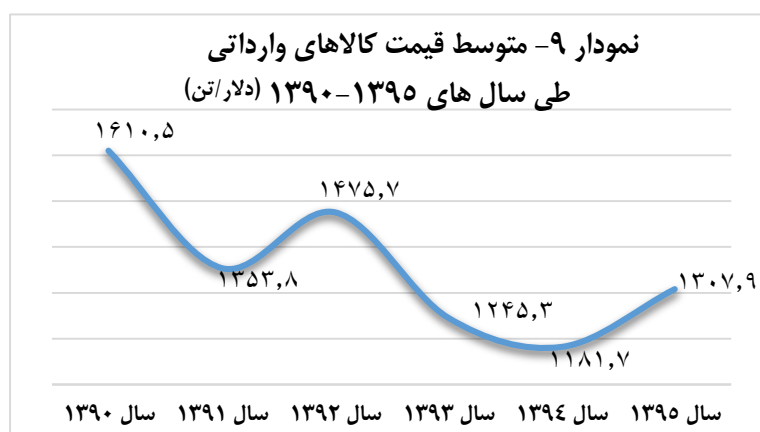
۱,۵. متوسط قیمت کالاهای صادراتی

متوسط قیمت کالاهای صادراتی ایران از ۵۶۵ دلار به ازای هر تن در سال ۱۳۹۰ به ۳۳۸,۸ دلار در سال ۱۳۹۵ رسیده است. متوسط قیمت کالاهای صادراتی ایران در سال ۱۳۹۵ با ۲۵ درصد کاهش نسبت به سال قبل خود مواجه بوده است. می توان گفت قیمت کالاهای صادراتی طی پنج سال اخیر به طور متوسط سالانه ۹,۷ درصد کاهش یافته است. آمارهای بانک مرکزی نیز بر افت شاخص بهای کالاهای صادراتی در سال ۱۳۹۵ نسبت به ۱۳۹۴ حکایت دارد (نمودار ۶). محاسبات شاخص بهای کالاهای صادراتی در ایران، بر حسب ریال و برابری آن با نرخ ارز آزاد است. تفاوت روند سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ در نمودار میانگین بهای کالاهای صادراتی بر اساس آمار گمرک و شاخص بهای صادراتی بانک مرکزی به افزایش نرخ ارز ارتباط دارد.

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

۱,۶. متوسط قیمت کالاهای وارداتی

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

متوسط قیمت کالاهای وارداتی در سال ۱۳۹۵، حدود ۱,۳ هزار دلار به ازای هر تن بوده که پس از دو سال متوالی روند نزولی، در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ تقریباً ۱۱ درصد افزایش یافته است. شایان ذکر است میانگین قیمت کالاهای وارداتی کشور در سال ۱۳۹۵، تقریباً ۴ برابر میانگین قیمت کالاهای صادراتی بوده است.

۲. صادرات ایران در سال ۱۳۹۵

۲.۱. مقاصد عمده صادراتی ایران

کشورهای چین، امارات، عراق و ترکیه در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ چهار مقصد عمده صادراتی ایران بوده اند که در سال ۱۳۹۵ معادل ۲۵,۲ میلیارد دلار کالا به این کشورها صادر شده است. جمهوری کره که در سال ۱۳۹۴ با ۸۷۲ میلیون دلار صادرات، هشتمین مقصد صادراتی ایران بوده، در سال ۱۳۹۵ با صادرات تقریباً ۲,۹ میلیارد دلاری، در جایگاه پنجمین بازار هدف ایران قرار گرفته است. سهم کره جنوبی از رشد ارزش صادرات در سال ۱۳۹۵ معادل ۴,۷ واحد درصد بوده که در بین ۱۵ مقصد عمده صادراتی کشور، بیشترین نقش را در رشد ارزشی صادرات این کشور داشته است. پس از آن افزایش صادرات به چین نیز سهمی ۱,۶ واحد درصدی در رشد ارزشی صادرات سال ۱۳۹۵ را رقم زده است.

جدول ۱- مقاصد عمده صادراتی ایران بدون احتساب نفت خام، نفت کوره و نفت سفید طی سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

ردیف	کشور	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۴		سهم در رشد (واحد درصد)
		رتبه	ارزش صادرات (میلیون دلار)	رتبه	ارزش صادرات (میلیون دلار)	
۱	چین	۱	۸,۳۷۷	۱	۷,۶۷۸	۱,۶
۲	امارات متحده عربی	۲	۷,۴۳۶	۲	۷,۲۳۷	۰,۵
۳	عراق	۳	۶,۱۱۱	۳	۶,۲۲۵	-۰,۳
۴	ترکیه	۴	۳,۲۴۴	۴	۳,۳۶۳	-۰,۴
۵	جمهوری کره	۵	۲,۸۷۷	۸	۸۷۲	۴,۷
۶	هند	۶	۲,۷۸۸	۵	۲,۶۸۸	۰,۲
۷	افغانستان	۷	۲,۴۵۷	۶	۲,۵۶۶	-۰,۳
۸	ژاپن	۸	۱,۱۳۹	۷	۱,۱۹۳	-۰,۱
۹	پاکستان	۹	۷۹۵	۱۰	۶۷۵	۰,۳
۱۰	تایوان	۱۰	۵۵۱	۲۲	۱۸۰	۰,۹
۱۱	ترکمنستان	۱۱	۵۴۶	۹	۷۲۰	-۰,۴
۱۲	عمان	۱۲	۵۴۴	۱۲	۳۷۶	۰,۴
۱۳	هنگ کنگ	۱۳	۵۱۸	۱۴	۳۲۵	۰,۵
۱۴	ایتالیا	۱۴	۴۶۰	۱۱	۶۴۴	-۰,۴
۱۵	ویتنام	۱۵	۴۰۳	۱۳	۳۲۸	۰,۲

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

اقلام صادراتی عمده از سه کشور چین، هند، کره و ترکیه

بررسی اقلام صادراتی ایران به چهار مقصد مهم صادراتی ایران، چین، هند، کره جنوبی و ترکیه، نشان می‌دهد که اقلام نفتی (با کدهای تعرفه ۲۷۰۹، ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) در سه کشور هند، چین و کره جنوبی، در صدر اقلام صادراتی ایران به این کشورها قرار داشته‌اند. سهمی معادل ۸۷٫۸ درصد از ارزش کل صادرات ایران به کره جنوبی به میعانات گازی اختصاص داشته است (جدول ۲).

جدول ۲- سه قلم عمده کالای صادراتی ایران به کشورهای هند، چین، کره و ترکیه در سال ۱۳۹۵

کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش صادرات (میلیون دلار)	مقدار صادرات (هزار تن)	سهم از ارزش کل صادرات ایران به کشور مورد بررسی (درصد)
هند				
۲۷۰۹۰۰۱۰	میعانات گازی	۶۴۱.۱	۱۶۳۵.۸	۲۳.۰
۳۱۰۲۱۰۰۰	اوره حتی به صورت محلول در آب	۳۷۲.۸	۱۶۲۱.۸	۱۳.۴
۲۷۱۳۲۰۰۰	قیرنفت	۲۰۸.۱	۹۴۰.۴	۷.۵
چین				
۲۷۱۱۱۲۹۰	پروپان مایع شده در ظروف یک‌هزار سانتی‌متر مکعب و بیشتر	۱۰۲۹.۹	۲۹۵۶.۱	۱۲.۳
۲۶۰۱۱۱۹۰	سنگ آهن هماتیت دانه بندی با خلوص آهن بیشتر از ۴۰ درصد به هم فشرده نشده	۷۸۴.۷	۱۹۹۲۹.۳	۹.۴
۳۹۰۱۱۰۳۹	پلی اتیلن گرید فیلم با چگالی کمتر از ۹۴٪ به جز نوع پودری	۷۷۹.۵	۶۷۵.۲	۹.۳
کره جنوبی				
۲۷۰۹۰۰۱۰	میعانات گازی	۲۵۲۹.۸	۶۴۲۸.۸	۸۷.۹
۲۹۰۱۲۴۰۰	بوتان، ۳، دیکان و ایزوپرن (Isoprene) اشباع نشده	۲۲۱.۴	۷۵.۲	۷.۷
۷۸۰۱۱۰۰۰	سرب تصفیه شده بصورت کارنشده	۳۷.۴	۲۰.۱	۱.۳
ترکیه				
۲۷۱۱۱۱۹۰	گاز طبیعی مایع شده در ظروف یک‌هزار سانتی‌متر مکعب و بیشتر	۸۹۶۸.۱	۱۸۸۲.۷	۵۸.۰
۷۴۰۳۱۱۰۰	کاتد و قطعات کاتد از مس تصفیه شده	۲۲.۵	۱۰۹.۲	۳.۴
۳۱۰۲۱۰۰۰	اوره حتی به صورت محلول در آب	۴۶۰.۰	۸۹.۱	۲.۷

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

۲.۲. تحلیل رشد ارزشی صادرات

آمارها نشان می دهد در سال ۱۳۹۵، ۳۸۴۳ قلم کالا (در سطح تعرفه ۸ رقمی) صادر شده که در میان آنها ۸۷ قلم کالا بیش از ۸۰ درصد ارزش صادرات کشور را پوشش داده اند که این موضوع می تواند گویای عدم تنوع اقلام صادراتی باشد. در ادامه، اقلامی که بیشترین نقش را در رشد ارزش صادرات داشته اند، مورد بررسی قرار می گیرند.

دو کالای میعانات گازی (با سهم ۶،۲ واحد درصد) و سایر روغن های سبک و فرآورده ها به جز بنزین (با سهم ۴،۵ واحد درصد) حدود ۱۱ واحد درصد از رشد ۳،۵ درصدی ارزش صادرات را در سال ۱۳۹۵ به خود اختصاص داده اند. در صورت حذف دو قلم مذکور از فهرست صادرات کالایی گمرک، رشد صادرات کالایی منفی ۷،۲ درصد می شود. کالاهایی که افزایش ارزش صادرات آن ها، مهمترین عامل رشد ارزشی صادرات ایران در سال ۱۳۹۵ بوده است، در جدول ۳ آمده اند:

جدول ۳- کالاهای دارای بیشترین سهم در رشد ارزشی صادرات در سال ۱۳۹۵

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	۱۳۹۵ (میلیون دلار)	۱۳۹۴ (میلیون دلار)	سهم از رشد ارزشی (واحد درصد)
۱	۲۷۰۹۰۰۱۰	میعانات گازی	۷،۳۲۰	۴۶۸۰	۶،۲۲
۲	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن های سبک و فرآورده ها بجز بنزین	۲،۴۷۹	۵۷۰	۴،۵۰
۳	۳۹۰۱۲۰۴۹	سایر پلی اتیلن گرید بادی با چگالی ۹۴٪ یا بیشتر بجز نوع پودری	۶۲۳	۲۳۵	۰،۹۱
۴	۷۲۰۶۹۰۰۰	آهن و فولاد غیر ممزوج، به اشکال ابتدائی (غیر از شمش)، که در جای دیگر ذکر نشده.	۳۹۸	۴۴	۰،۸۳
۵	۷۲۰۷۱۹۰۰	محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج دارای کمتر از ۲۵٪ کربن، که در جای دیگر ذکر نشده	۳۶۴	۲۵	۰،۸۰
۶	۷۴۰۳۱۱۰۰	کاتد و قطعات کاتد از مس تصفیه شده.	۴۵۲	۱۴۴	۰،۷۳
۷	۲۶۰۱۱۱۹۰	سنگ آهن هماتیت دانه بندی با خلوص آهن بیشتر از ۴۰ درصد به هم فشرده نشده	۷۹۲	۴۹۹	۰،۶۹
۸	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۹۶۷	۶۷۷	۰،۶۸
۹	۳۸۱۵۹۰۹۰	مواد شروع کننده و مواد تسریع کننده واکنش شیمیائی و فرآورده های کاتالیزک غیر مذکور و غیر مشمول در شماره دیگر	۴۵۹	۲۱۷	۰،۵۷
۱۰	۲۹۰۵۳۱۰۰	اتیلن گلیکول	۴۸۲	۳۰۸	۰،۴۱
۱۱	۷۲۰۷۱۱۹۰	محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج با سطح مقطع مربع یا مستطیل که اندازه پهنای آن کمتر از دو برابر ضخامت آن باشد با ضخامت بیش از ۲۰۰ میلی متر	۱۵۳	۰	۰،۳۶
۱۲	۳۹۰۱۲۰۳۹	سایر پلی اتیلن گرید تزریقی با چگالی ۹۴٪ یا بیشتر بجز نوع پودری	۵۸۲	۴۷۱	۰،۲۶
۱۳	۰۹۱۰۲۰۹۰	زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم	۱۹۴	۸۴	۰،۲۶
۱۴	۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کف پوش ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۳۲۷	۲۲۸	۰،۲۳
۱۵	۸۴۰۶۹۰۰۰	ا جزاء و قطعات توربین های بخار	۹۰	۴	۰،۲۰
۱۶	۲۹۰۱۲۴۰۰	بوتا، ۱، ۳دی کان و ایزوپرن (Isoprene) اشباع نشده	۳۱۴	۲۲۹	۰،۲۰
۱۷	۷۲۰۷۱۲۹۰	شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج؛ که در جای دیگر ذکر نشده.	۷۸	۰	۰،۱۸
۱۸	۰۳۰۳۳۹۰۰	سایر ماهی های پهن (fish flat)، یخ زده (باستثنای فلتان، حلوا و کفشک)	۸۴	۱۲	۰،۱۷
۱۹	۲۹۰۲۵۰۰۰	استیرن	۳۸۸	۳۱۸	۰،۱۷
۲۰	۰۹۱۰۲۰۳۰	زعفران خرد نشده و ساییده نشده	۶۹	۰	۰،۱۶

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

۲,۳ تحلیل رشد وزنی صادرات

در سال ۱۳۹۵، صادرات کشور رشد وزنی ۳۸ درصدی را تجربه کرده است. عامل مسلط در رشد مقدار صادرات در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴، افزایش میعانات گازی بوده که ۸,۷ واحد درصد در رشد وزنی صادرات نقش داشته است. پس از آن نیز کالاهای سنگ آهن هماتیت و سایر روغن های سبک به جز بنزین با سهم حدود ۹ و ۸ واحد درصدی در رتبه های بعدی قرار دارند.

حدود ۳۳ واحد درصد از رشد ۳۸ درصدی میزان صادرات در سال ۱۳۹۵ ناشی از افزایش صادرات ۸ قلم کالای ردیف های ۱ الی ۸ جدول ۳ بوده که عمدتاً جزو مواد خام یا اقلام ارزش افزوده پایین هستند. (جدول ۴)

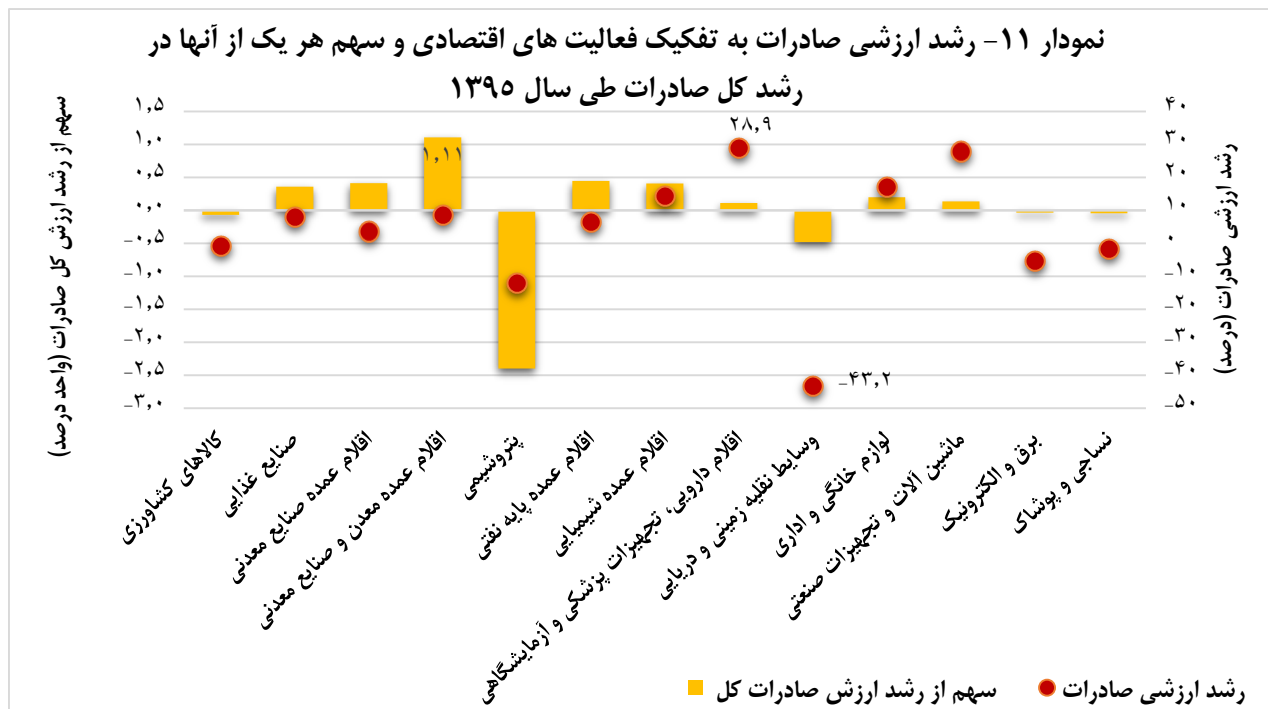
جدول ۴- مقایسه کالاهای دارای بیشترین سهم در رشد وزنی صادرات در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	سال ۱۳۹۴ (هزار تن)	سال ۱۳۹۵ (هزار تن)	سهم از رشد وزنی (واحد درصد)
۱	۲۷۰۹۰۰۱۰	میعانات گازی	۱۰,۴۹۵	۱۸,۶۶۲.۹	۸.۷۰
۲	۲۶۰۱۱۱۹۰	سنگ آهن هماتیت دانه بندی با خلوص آهن بیشتر از ۴۰ درصد به هم فشرده نشده	۱۲,۸۲۴.۴	۲۰,۱۰۹.۲	۷.۷۶
۳	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن های سبک و فرآورده ها بجز بنزین	۱,۰۴۱.۳	۷,۲۲۴.۸	۶.۵۸
۴	۲۷۱۱۱۱۹۰	گاز طبیعی مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۵,۸۱۷.۰	۹,۷۲۶.۰	۴.۱۶
۵	۲۵۲۰۱۰۰۰	سنگ گچ؛ انیدریت	۲,۱۷۹.۲	۴,۰۲۳.۲	۱.۹۶
۶	۲۵۲۳۱۰۰۰	سیمان های پودر نشده موسوم به کلینکر	۳,۱۷۳.۶	۴,۳۵۰.۵	۱.۲۵
۷	۷۲۰۷۱۹۰۰	محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیرمزوج دارای کمتر از ۲۵٪ کربن، که در جای دیگر ذکر نشده.	۶۷.۵	۱,۲۱۰.۶	۱.۲۲
۸	۳۱۰۲۱۰۰۰	کود اوره حتی به صورت محلول در آب	۲,۴۱۳.۳	۳,۳۶۲.۶	۱.۰۱
۹	۷۲۰۶۹۰۰۰	آهن و فولاد غیرمزوج، به اشکال ابتدائی (غیر از شمش)، که در جای دیگر ذکر نشده.	۱۰۷.۷	۹۷۵.۹	۰.۹۲
۱۰	۲۹۰۵۱۱۰۰	متانول (الکل متیلیک)	۳,۷۳۳.۷	۴,۳۰۷.۸	۰.۶۱
۱۱	۷۲۰۷۱۱۹۰	محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیرمزوج با سطح مقطع مربع یا مستطیل که اندازه پهناي آن کمتر از دو برابر ضخامت آن باشد با ضخامت بیش از ۲۰۰ میلی متر	۰.۰	۵۳۲.۵	۰.۵۷
۱۲	۲۹۰۵۳۱۰۰	اتیلن گلیکول	۳۱۳.۴	۷۴۰.۲	۰.۴۵
۱۳	۲۵۲۱۰۰۰۰	کاستین (Castines)؛ سنگ آهک یا سنگ سیمان.	۲۰.۸	۴۳۶.۴	۰.۴۴
۱۴	۳۹۰۱۲۰۴۹	سایر پلی اتیلن گرید بادی با چگالی ۹۴٪ یا بیشتر بجز نوع پودری	۱۸۲.۲	۵۵۷.۶	۰.۴۰
۱۵	۶۹۰۸۹۰۰۰	کاشی و چهارگوش (Tile)، مکعب بزرگ و کوچک و همانند، حتی به اشکالی غیر از مربع یا مربع مستطیل، که بزرگترین سطح آنها در مربعی با ضلع کمتر از ۷ سانتیمتر جای گیرد.	۱,۹۰۷.۰	۲,۲۵۲.۰	۰.۳۷
۱۶	۲۷۱۱۱۲۹۰	پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۳,۱۵۰.۲	۳,۴۹۰.۹	۰.۳۶
۱۷	۲۶۰۳۰۰۰۰	سنگ مس و کنسانتره های آن	۲۸۵.۷	۶۰۸.۴	۰.۳۴
۱۸	۲۷۱۱۱۹۹۰	سایر گازهای نفتی و هیدروکربورهای گازی شکل مایع شده غیرمذکور در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۲,۱۷۸.۰	۲,۴۹۸.۹	۰.۳۴
۱۹	۲۷۱۱۱۳۹۰	بوتان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۱,۷۹۴.۵	۲,۰۴۵.۴	۰.۲۷
۲۰	۲۷۰۹۰۰۱۰	میعانات گازی	۱۰,۴۹۵	۱۸,۶۶۲.۹	۸.۷۰

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

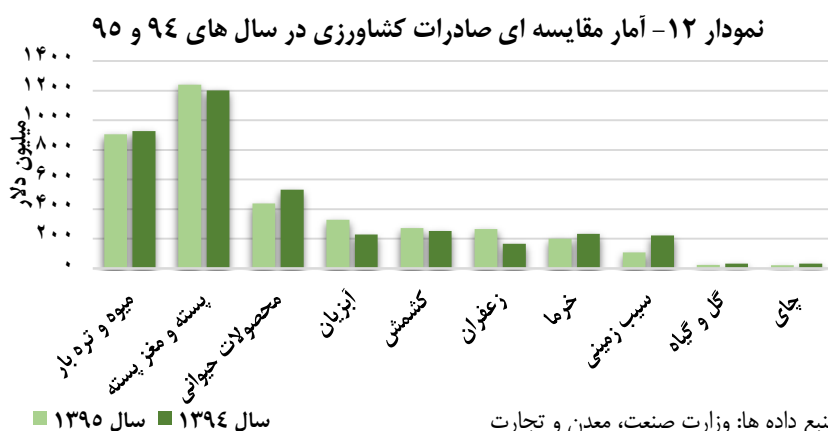
معاونت بررسی های اقتصادی

براساس آمارهای وزارت صنعت، معدن و تجارت در بین فعالیت‌های مختلف تولید کالایی، بیشترین رشد ارزشی صادرات را در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ اقلام دارویی، تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی (۲۸,۹ درصد) داشته و بیشترین کاهش نیز مربوط به وسایط نقلیه زمینی و دریایی (منفی ۴۳,۲ درصد) بوده است. گروه کالایی که نقش عمده ای در افزایش ارزش صادرات داشته، گروه اقلام عمده معدن و صنایع معدنی با سهم ۱,۱۱ واحد درصدی در رشد ارزشی صادرات است (نمودار ۱۱).

منبع داده ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

در سال ۱۳۹۵ در بخش کشاورزی، صادرات به ارزش ۳ میلیارد و ۷۹۵ میلیون دلار صورت گرفته که در مقایسه با سال ۱۳۹۴، صادرات این بخش با افت یک درصدی همراه بوده است. این در حالی است که میزان صادرات کشاورزی در سال ۱۳۹۵ معادل ۴ میلیون و ۴۵۵ هزار تن بوده و نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۱۷ درصدی را تجربه کرده است.

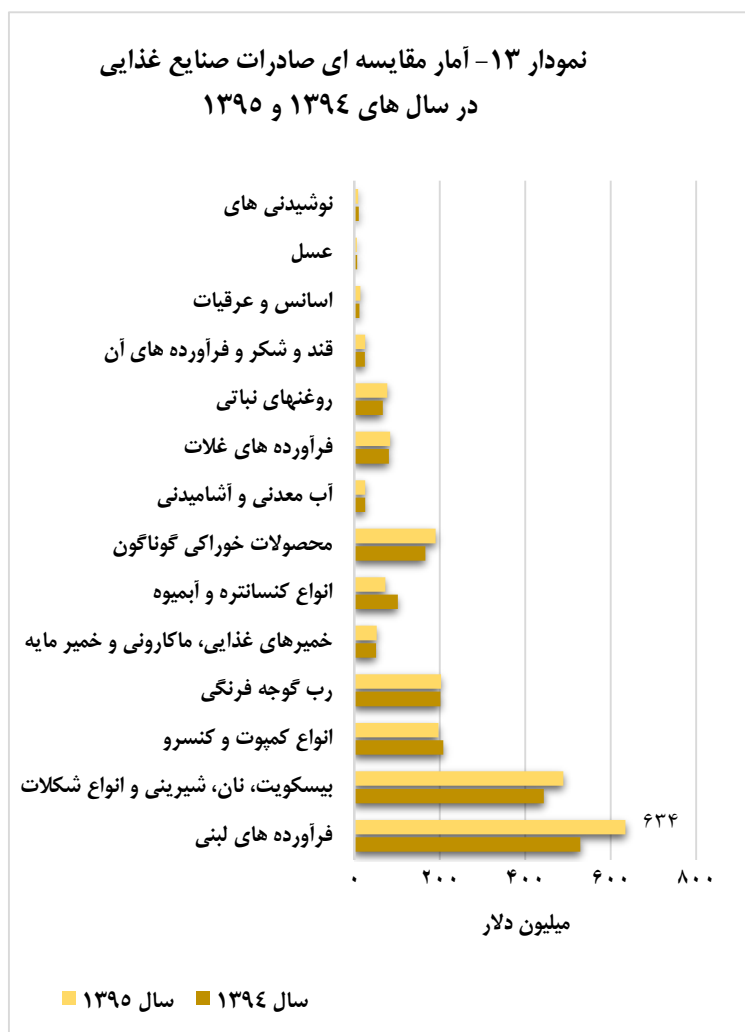
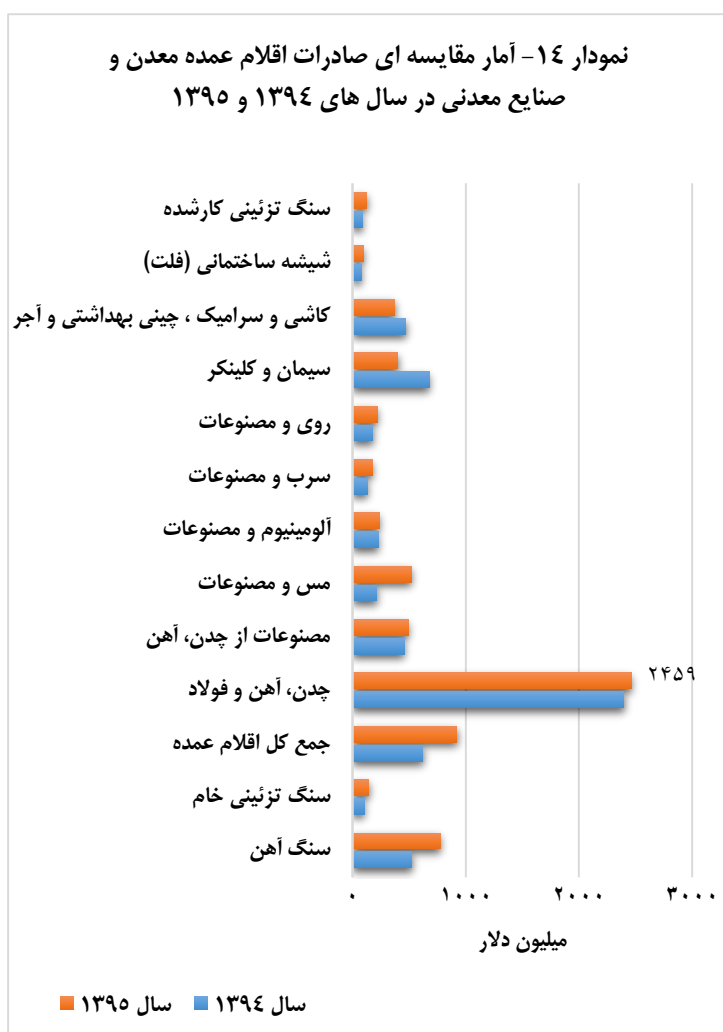
منبع داده ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

ارزشی نیز به محصولات حیوانی اختصاص داشته است. (نمودار ۱۲)

معاونت بررسی های اقتصادی

بررسی صادرات بخش صنایع غذایی در سال ۱۳۹۵ معادل ۲ میلیارد و ۷۷,۵ میلیون دلار بوده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته رشد ارزشی ۸ درصدی و رشد وزنی ۷ درصدی را تجربه کرده است. بیشترین سهم از ارزش کل صادرات این بخش را فرآورده‌های لبنی با سهم ۳۰,۵ درصدی به خود اختصاص داده است. همچنین بیشترین رشد ارزشی صادرات صنایع غذایی را فرآورده‌های لبنی و بیشترین رشد وزنی را نیز رب گوجه فرنگی داشته است. (نمودار ۱۳)

در ارتباط با بخش معدن و صنایع معدنی نیز در سال ۱۳۹۵ جمع کل صادرات اقلام عمده صنایع معدنی بیش از ۵ میلیارد دلار و جمع کل صادرات اقلام عمده معدن و صنایع معدنی نیز معادل ۶ میلیارد دلار بوده است. در بخش های مختلف معدن و صنایع معدنی، بیشترین ارزش صادرات در سال ۱۳۹۵ به چدن، آهن و فولاد اختصاص داشته است. بیشترین رشد ارزشی صادرات را مس و مصنوعات با رشد حدود ۱۴۶ درصدی و بیشترین افت ارزشی صادرات را نیز سیمان و کلینکر با افت ۴۱ درصدی تجربه کرده اند. (نمودار ۱۴)

منبع داده‌ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

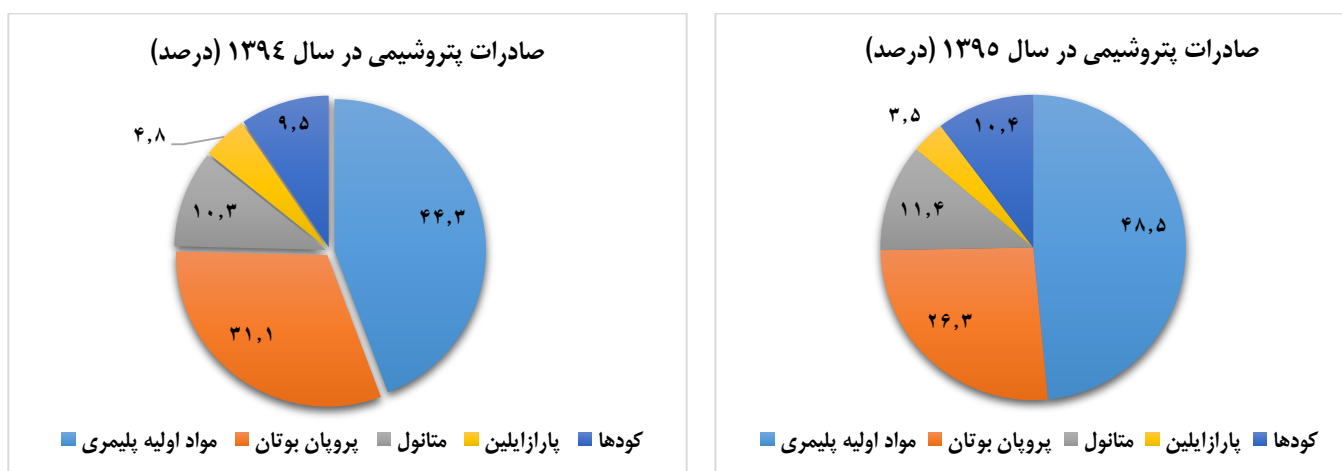
در سال ۱۳۹۵، صادرات اقلام پتروشیمی قریب به ۷,۵ میلیارد دلار بوده که نسبت به ارزش صادرات این بخش در سال ۱۳۹۴ افت ۱۲ درصدی را تجربه کرده است. این افت در حالی است که به لحاظ وزنی، صادرات محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۹۵ نسبت به ۱۳۹۴ با رشد ۱۲ درصدی همراه بوده است.

معاونت بررسی های اقتصادی

آمارهای بانک مرکزی نیز نشان می دهد در سال ۱۳۹۵ متوسط شاخص بهای کالاهای صادراتی در بخش پتروشیمی با افت ۴,۲ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴ همراه بوده است.

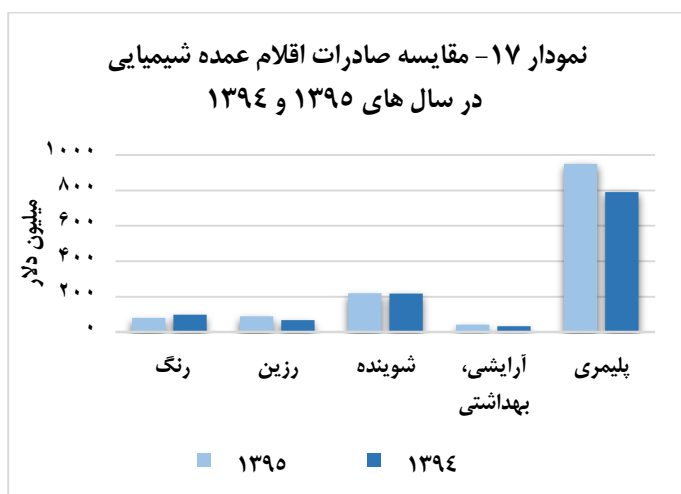
بررسی صادرات محصولات پتروشیمی به تفکیک بخش های مربوطه نشان می دهد که در سال ۱۳۹۵، ارزش صادرات این محصولات در تمام بخش ها از جمله مواد اولیه پلیمری، پروپان بوتان، متانول، پارازیلین ها و کودها نسبت به سال ۱۳۹۴ با افت همراه بوده اند. بیشترین افت ارزشی صادرات به پارازیلین ها اختصاص داشته است. در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ بیشترین سهم از ارزش صادرات محصولات پتروشیمی را کودها داشته اند. (نمودار ۱۵)

نمودار ۱۵- مقایسه سهم بخش های مربوط به صادرات پتروشیمی در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

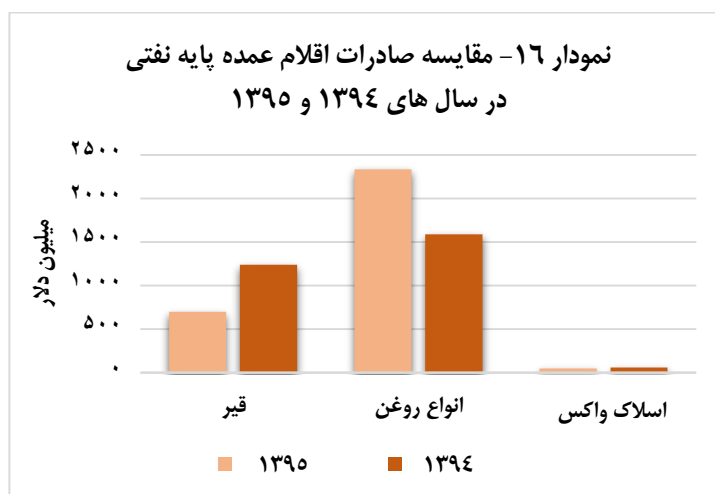

منبع داده ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

برخلاف صادرات محصولات پتروشیمی، اقلام عمده پایه نفتی و اقلام عمده شیمیایی در سال ۱۳۹۵ به ترتیب رشد ۷ درصدی و رشد ۱۴ درصدی در ارزش صادرات را تجربه کرده اند. جمع کل صادرات اقلام عمده پایه نفتی در سال ۱۳۹۵ معادل ۳ میلیارد دلار و جمع کل صادرات اقلام عمده شیمیایی معادل ۱,۳ میلیارد دلار بوده است. در بین اقلام عمده پایه نفتی بیشترین سهم از ارزش صادرات همچنین بیشترین رشد ارزش صادرات نسبت به سال ۱۳۹۴ به «انواع روغن» اختصاص داشته است. در بین اقلام عمده شیمیایی نیز بیشترین سهم ارزشی به محصولات پلیمری و بیشترین رشد ارزشی به «رزین ها» اختصاص داشته است. (نمودارهای ۱۶ و ۱۷)

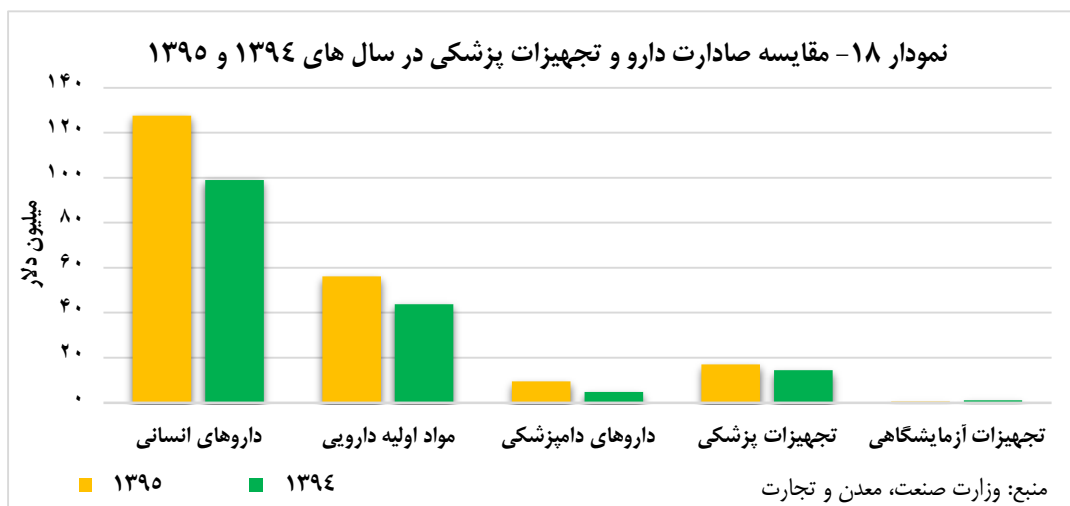
منبع داده ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

منبع داده ها: وزارت صنعت، معدن و تجارت

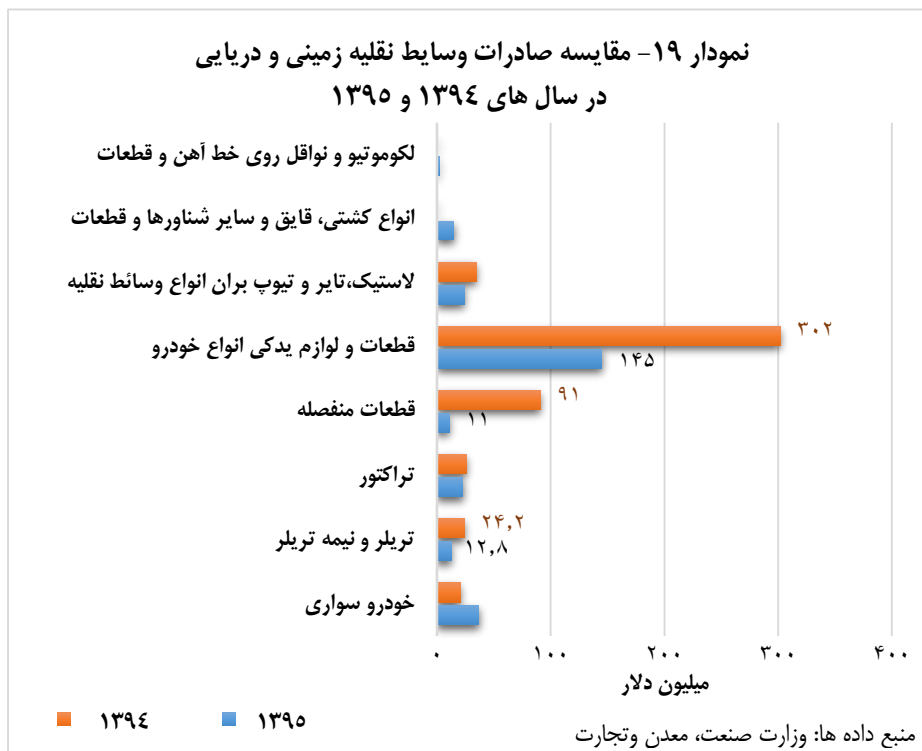
معاونت بررسی های اقتصادی

در صنعت دارو و تجهیزات پزشکی ارزش صادرات کشور با حدود ۲۹ درصد افزایش به ۲۱۰,۱ میلیون دلار در سال ۱۳۹۵ رسیده است. همچنان مانند سال ۱۳۹۴، بیشترین صادرات این بخش متعلق به گروه داروهای انسانی با ارزش صادرات ۱۲۷,۶ میلیون دلاری است. در زیرگروه های اصلی بخش دارو و تجهیزات پزشکی، ارزش صادرات داروهای دامپزشکی تقریباً دو برابر شده و به ۹,۴ میلیون دلار رسیده است (نمودار ۱۸).

وسایل نقلیه زمینی و دریایی از جمله گروه های کالایی است که در سال ۱۳۹۵ با کاهش صادرات نسبتاً قابل ملاحظه ای همراه بوده اند. ارزش صادرات این محصولات به طور کلی با ۴۳,۲ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۴ به حدود ۲۶۹,۴ میلیون دلار رسیده است. عامل مسلط در کاهش قابل توجه ارزش صادرات این گروه، کاهش صادرات قطعات منفصله و لوازم یدکی انواع خودرو بوده است. کاهش ۸۸ درصدی ارزش صادرات قطعات منفصله سواری و کاهش ۵۲ درصدی

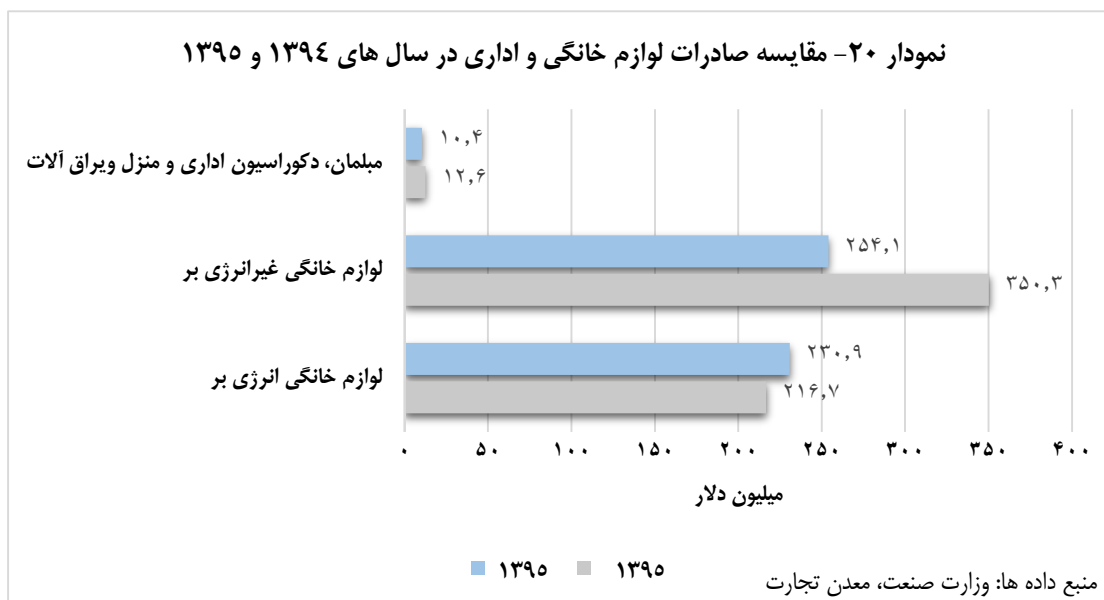
ارزش صادرات قطعات و لوازم یدکی انواع خودرو به ترتیب حدود ۵۸,۲ واحد درصد و ۳۰ درصد در کاهش ۴۳,۲ درصدی ارزش صادرات بخش وسایل نقلیه زمینی و دریایی نقش داشته اند. گروه کالایی تریلر و نیم تریلر نیز سهم منفی ۴,۲ واحد درصدی در کاهش صادرات وسایل نقلیه زمینی و دریایی داشته است. صادرات این گروه با ارزش حدود ۱۲,۸ میلیون دلاری تقریباً ۴۷,۱ درصد نسبت به سال ۱۳۹۴ کاهش داشته است. (نمودار ۱۹)

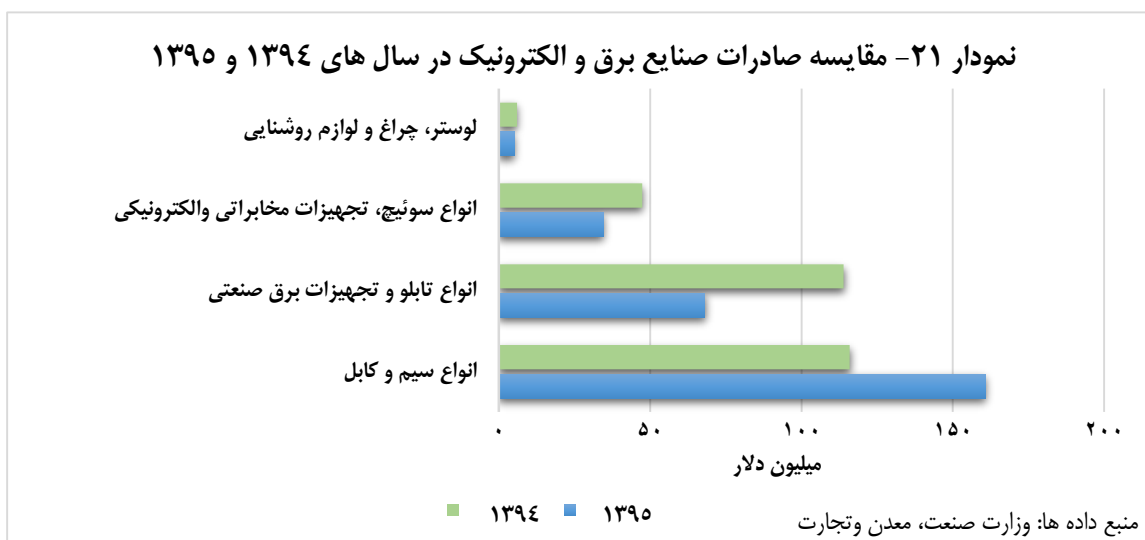
معاونت بررسی های اقتصادی

در سال ۱۳۹۵، بر اساس آمار انجمن خودروسازان ایران، در مجموع ۱,۳۵ میلیون دستگاه خودرو سواری، وانت و تجاری تولید شده که بر اساس آمار گمرک کمتر از یک درصد آن صادرات شده است.

ارزش صادرات لوازم خانگی و اداری در سال ۱۳۹۵ با ۱۷ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۴ به حدود ۵۷۹,۶ میلیون دلار رسیده است. در میان گروه های کالایی این بخش تنها گروه لوازم خانگی انرژی بر با کاهش ۶,۱ درصد ارزش صادرات همراه بوده اند. (نمودار ۲۰)

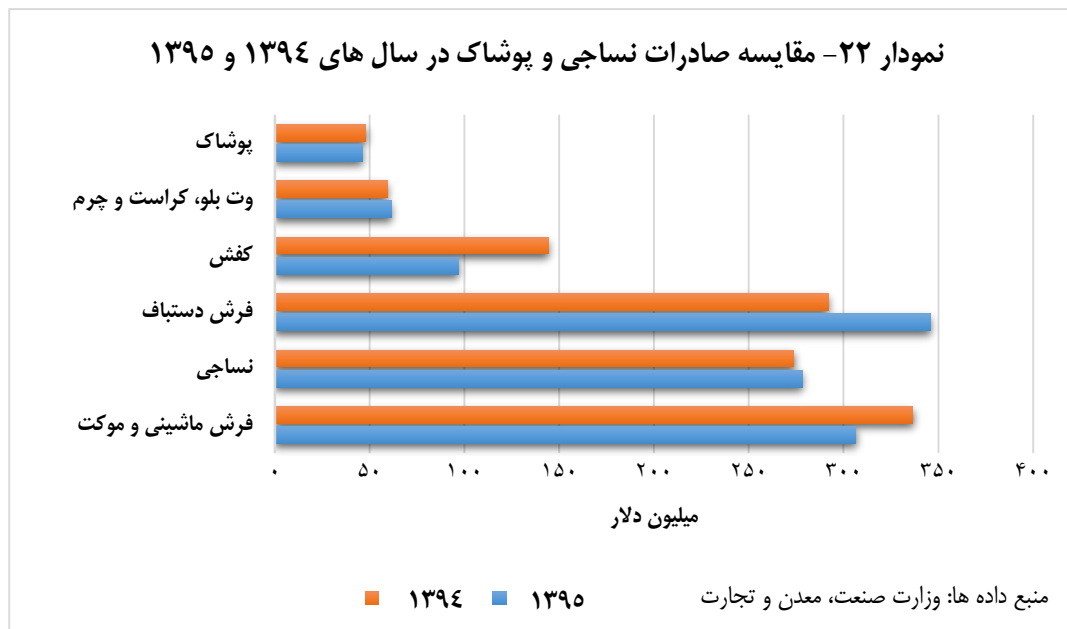

صادرات صنایع برق و الکترونیک در سال ۱۳۹۵ با افت ۳,۲ درصدی ارزش صادرات نسبت به سال ۱۳۹۴، به حدود ۱,۴ میلیارد دلار رسیده است. در بین بخش های مختلف برق و الکترونیک، تنها انواع سیم و کابل با رشد صادرات ۳۸,۵ درصدی همراه بوده و سایر بخش ها با افت ارزش صادرات همراه بوده اند. بیشترین افت ارزشی در بین بخش های برق و الکترونیک به انواع تابلو و تجهیزات برق صنعتی اختصاص داشته است. (نمودار ۲۱)

معاونت بررسی های اقتصادی

در بخش نساجی و پوشاک، صادرات کشور در سال ۱۳۹۵ با افت ۱,۷ درصدی همراه بوده است. صادرات این بخش از حدود ۱,۲ میلیارد دلار به بیش از ۱,۱ میلیارد دلار رسیده است. بیشترین نقش در افت ارزش صادرات نساجی و پوشاک به کفش اختصاص داشته است؛ ارزش صادرات کفش در سال ۱۳۹۵ با افت ۳۳ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴ همراه بوده است. (نمودار ۲۲)

۳. واردات ایران در سال ۱۳۹۵

۳,۱. مبادی عمده وارداتی ایران

مهمترین مبادی کالای وارداتی ایران در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به ترتیب کشورهای چین، امارات متحده عربی، جمهوری کره و ترکیه بوده اند.

در سال ۱۳۹۵ تغییراتی در انتخاب مبادی وارداتی ایران رخ داده است. یکی از مهم ترین این تغییرات مربوط به افزایش بیش از ۳۹ درصدی ارزش واردات ایران از آلمان است. در سال ۱۳۹۵ تقریباً ۶ درصد از نیاز وارداتی کشور (معادل ۲,۵ میلیارد دلار) از طریق کشور آلمان تامین شده است. سهم آلمان در تامین نیاز وارداتی ایران در سال ۱۳۹۵ حدود ۱,۴ واحد درصد نسبت به سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است.

در سال ۱۳۹۵، ارزش واردات ایران از روسیه نسبت به سال ۱۳۹۴ تقریباً ۲,۷ برابر شده و به حدود ۱,۶ میلیارد دلار رسیده است. سهم روسیه در تامین نیاز وارداتی کشور در سال ۱۳۹۵ معادل ۳,۶ درصد بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۴ حدود ۲,۲ واحد درصد افزایش یافته است. افزایش واردات ایران از روسیه باعث شده این کشور در جایگاه هفتم در میان مبادی عمده وارداتی ایران قرار گیرد.

یکی دیگر از تغییرات رخ داده مربوط کاهش سهم سوئیس در تامین نیاز وارداتی کشور است. ارزش واردات ایران از سوئیس در سال ۱۳۹۴ معادل ۲,۴ میلیارد دلار بوده (حدود ۵,۸ درصد از ارزش واردات کالا) و در سال ۱۳۹۵ به حدود ۱,۲

معاونت بررسی های اقتصادی

میلیارد دلار رسیده است (۲,۷ درصد از ارزش واردات کالا). کاهش بیش از ۵۰ درصدی واردات ایران از سوئیس، جایگاه این کشور را که در سال ۱۳۹۴ جز پنج مبادی عمده وارداتی ایران بوده به رتبه دهم در میان بازارهای وارداتی کشور تبدیل کرده است.

جدول ۱۳- مبادی عمده وارداتی ایران در سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

۱۳۹۴			۱۳۹۵			کشور
سهام (درصد)	ارزش واردات (میلیون دلار)	رتبه	سهام (درصد)	ارزش واردات (میلیون دلار)	رتبه	
۲۵.۲	۱۰,۴۷۷	۱	۲۴.۶	۱۰,۷۵۳	۱	چین
۱۸.۷	۷,۷۶۵	۲	۱۴.۷	۶,۴۰۷	۲	امارات متحده عربی
۸.۹	۳,۶۸۰	۳	۷.۹	۳,۴۶۰	۳	جمهوری کره
۷.۲	۲,۹۸۸	۴	۶.۳	۲,۷۳۸	۴	ترکیه
۴.۴	۱,۸۲۲	۷	۵.۸	۲,۵۳۷	۵	آلمان
۵.۵	۲,۲۹۶	۶	۴.۵	۱,۹۵۵	۶	هند
۱.۴	۵۸۸	۱۲	۳.۶	۱,۵۷۳	۷	فدراسیون روسیه
۲.۲	۹۱۰	۸	۲.۸	۱,۲۲۷	۸	ایتالیا
۱.۵	۶۱۰	۱۱	۲.۸	۱,۲۰۸	۹	برزیل
۵.۸	۲,۳۹۳	۵	۲.۷	۱,۱۸۷	۱۰	سوئیس
۱.۸	۷۶۱	۹	۲.۲	۹۵۷	۱۱	فرانسه
۱.۸	۷۳۴	۱۰	۱.۸	۷۹۰	۱۲	هلند
۰.۴	۱۸۱	۲۷	۱.۴	۶۲۲	۱۳	اوکراین
۰.۷	۲۹۸	۱۷	۱.۳	۵۴۷	۱۴	ژاپن
۰.۷	۲۸۱	۱۹	۱.۱	۴۷۶	۱۵	مالزی

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

۳,۲. تحلیل رشد ارزشی واردات

در سال ۱۳۹۵، بیش از ۵۷۰۰ قلم کالا (برحسب ردیف تعرفه ۸ رقمی) به کشور وارد شده که در میان آنها ۶۵۹ قلم کالا بیش از ۸۰ درصد ارزش واردات را تشکیل داده اند. در ادامه، کالاهایی که بیشترین نقش را در رشد ارزشی واردات کشور داشته اند، مورد بررسی قرار می گیرند.

در این قسمت، ۲۰ ردیف تعرفه ای که بیشترین سهم در رشد ارزشی واردات را در سال ۱۳۹۵ داشته اند، آورده شده است. افزایش واردات «سایر دستگاه های کمک ناوبری رادیویی غیر از دستگاه موقعیت یاب جهانی»، سهم ۲,۱۵ واحد درصدی در رشد ۵,۲ درصدی ارزش واردات کشور در سال ۱۳۹۵ داشته است. ارزش واردات «سایر وسایل نقلیه موتوری با حجم سیلندر ۱۵۰۰ سی سی تا ۲۰۰۰ سی سی بجز آمبولانس و هیبریدی» نیز در این سال تقریباً ۲ برابر شده و ۰,۹۵ واحد درصد در رشد واردات نقش داشته است. چنانچه این اقلام از فهرست اقلام وارداتی کشور حذف شود، رشد واردات به لحاظ ارزشی حدود ۲,۱ درصد خواهد بود.

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۴- کالاهای دارای بیشترین سهم در رشد ارزشی واردات در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۴

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	سهم در رشد ارزشی (واحد درصد)
۱	۸۵۲۶۹۱۹۰	سایر دستگاه‌های کمک ناوبری رادیویی غیر از دستگاه موقعیت یاب جهانی	۹۰۱.۹	۹۰	۲.۱۵
۲	۸۷۰۳۳۳۱۹	سایر وسایل نقلیه موتوری با حجم سیلندر ۱۵۰۰ سی سی تا ۲۰۰۰ سی سی بجز امبولانس و هیبریدی	۸۹۲۶	۴۹۸.۰	۰.۹۵
۳	۸۵۱۷۶۱۲۰	دستگاه گیرنده و فرستنده از نوع SDH به ظرفیت ۱۵۵ مگابیت بر ثانیه و بالاتر	۳۴۴.۱	۵۲۶	۰.۷۰
۴	۱۲۰۱۹۰۰۰	لوبیای سویا به جز دانه حتی به صورت خرد شده	۹۰۹۰	۷۲۷.۷	۰.۴۴
۵	۱۷۰۱۱۳۰۰	شکر تصفیه نشده بدون اضافه کردن مواد خوشبو کننده یا مواد رنگ کننده از نیشکر	۳۱۲	۱۵۱.۴	۰.۳۹
۶	۹۸۸۷۰۳۱۲	قطعات منفصله جهت تولید اتومبیل سواری ردیف ۸۷۰۳ بنزینی با حجم سیلندر ۲۰۰۰ با ساخت داخل ۱۴٪ تا کمتر از ۳۰٪ به استثنای لاستیک	۷۸۱۶	۶۲۷.۰	۰.۳۷
۷	۹۸۸۷۰۳۱۴	قطعات منفصله جهت تولید اتومبیل سواری ردیف ۸۷۰۳ بنزینی با حجم سیلندر ۲۰۰۰ با ساخت داخل ۵۰٪ و بیشتر به استثنای لاستیک	۳۹۱.۱	۲۵۱.۲	۰.۳۴
۸	۲۴۰۱۲۰۰۰	توتون و تنباکو که قسمتی یا تمام برگ های آن دور بریده یا ساقه بریده باشد	۱۸۲.۲	۴۲.۶	۰.۳۴
۹	۹۸۸۷۰۳۱۳	قطعات منفصله جهت تولید اتومبیل سواری ردیف ۸۷۰۳ بنزینی با حجم سیلندر ۲۰۰۰ با ساخت داخل ۳۰٪ تا کمتر از ۵۰٪ به استثنای لاستیک	۱۵۴.۵	۱۷.۷	۰.۳۳
۱۰	۸۷۰۳۳۳۲۹	سایر وسایل نقلیه، دارای موتور پیستونی درون سوز تناوبی جرعه ای - احتراقی با حجم سیلندر ۲۰۰۰ سی سی اما از ۲۵۰۰ سی سی بیشتر نباشد غیر از امبولانس و نوع هیبریدی	۶۸۳.۹	۵۴۹.۰	۰.۳۲
۱۱	۷۲۲۵۴۰۹۰	محصولات تخت نوردشده از سایر فولادهای ممزوج فقط گرم نورد شده به صورت غیر طومار با پنهایی کمتر از ۱۲۰۰ میلیمتر	۱۳۰.۳	۰	۰.۳۱
۱۲	۸۷۰۳۳۳۲۱	سایر وسایل نقلیه هیبریدی دارای موتور پیستونی درونسوز تناوبی جرعه ای - احتراقی با حجم سیلندر بیشتر از ۲۰۰۰ سی سی اما از ۲۵۰۰ سی سی بیشتر نباشد	۱۷۴.۱	۴۷.۸	۰.۳۰
۱۳	۳۰۰۴۳۹۱۰	سایر داروها دارای هورمون یا سایر محصولات شماره ۲۹۳۷ فاقد آنتی بیوتیک‌ها دارای تولید داخلی مشابه	۱۱۳.۵	۵.۳	۰.۲۶
۱۴	۸۷۰۳۳۳۱۱	وسایل نقلیه هیبریدی دارای موتور پیستونی درونسوز تناوبی جرعه ای - احتراقی با حجم سیلندر بیشتر از ۱۵۰۰ سی سی تا ۲۰۰۰ سی سی	۱۱۲.۰	۴.۴	۰.۲۶
۱۵	۸۴۱۸۱۰۰۰	یخچال فریزرهای مجهز به درهای خارجی مجزا جداگانه	۱۲۴.۲	۲۳.۵	۰.۲۴
۱۶	۸۶۰۷۹۹۰۰	اجزاء و قطعات نواقل روی خط راه آهن که درجای دیگر مذکور نباشند	۱۰۱.۷	۱۳.۶	۰.۲۱
۱۷	۳۰۰۴۳۹۹۰	سایر داروهایی که تولید داخلی ندارند دارای هورمون یا محصولات ۲۹۳۷ فاقد آنتی بیوتیک غیر مذکور	۲۷۰.۰	۱۸۳.۷	۰.۲۱
۱۸	۷۳۰۲۱۰۰۰	خطوط راه آهن از چدن، آهن یا از فولاد ریل	۱۴۶.۱	۶۴.۴	۰.۲۰
۱۹	۱۵۱۱۹۰۱۰	پالم اویل در ظروف ۲۰۰ لیتری و بیشتر	۳۰۰.۴	۲۲۴.۳	۰.۱۸
۲۰	۸۴۳۴۲۰۰۰	ماشین آلات و دستگاه‌های تهیه لبنیات	۱۰۴.۶	۳۱.۳	۰.۱۸

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

۳.۳. تحلیل رشد وزنی واردات

در این قسمت، ۲۰ ردیف تعرفه‌ای که بیشترین سهم در رشد وزنی واردات را طی سال ۱۳۹۵ داشته‌اند، آورده شده است. همانگونه که در قسمت های قبلی اشاره شد، واردات سال ۱۳۹۵ به لحاظ وزنی حدود ۵ درصد کاهش داشته است. در بین اقلام وارداتی، افزایش واردات لوبیای سویا بیشترین سهم را در رشد مقداری واردات (۱,۲ واحد درصد) داشته است. ذرت دامی نیز سهم ۰,۹ واحد درصدی در رشد مقدار واردات داشته است. با حذف دو قلم کالای کشاورزی نامبرده، مقدار واردات کشور بیش از ۵ درصد کاهش می یابد.

جدول ۱۵- کالاهای دارای بیشترین سهم در رشد وزنی واردات در سال ۱۳۹۵

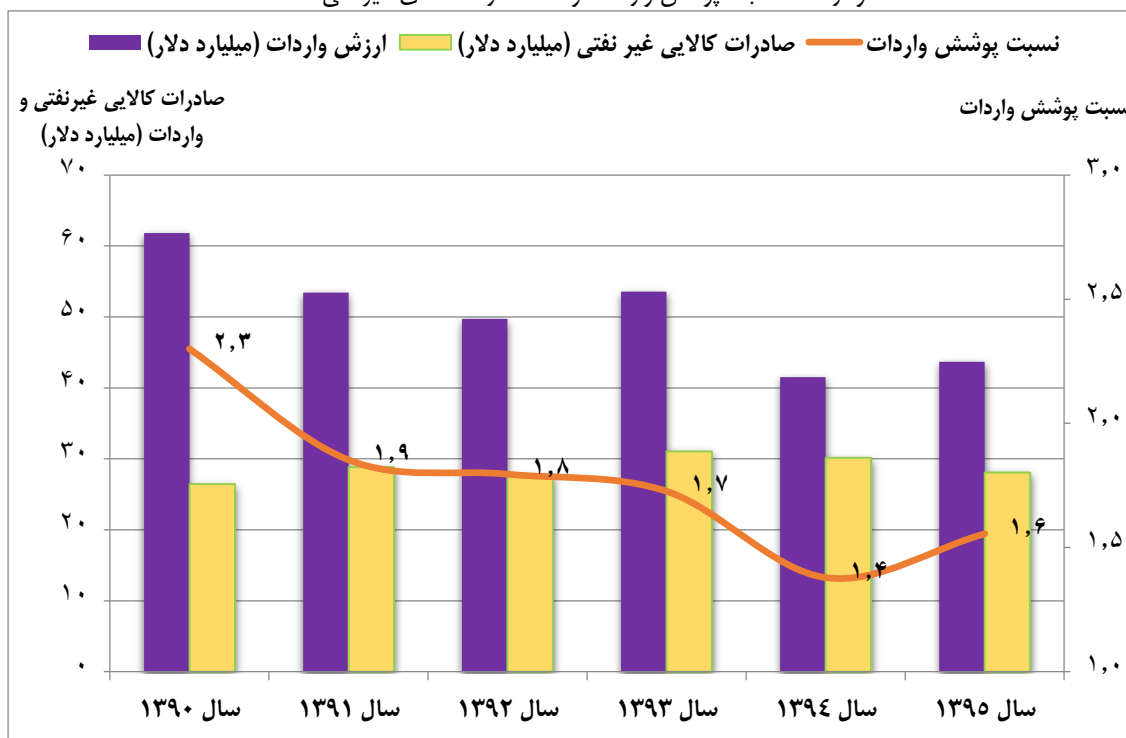
ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	سال ۱۳۹۵ (هزارتن)	سال ۱۳۹۴ (هزارتن)	سهم در رشد وزنی (واحد درصد)
۱	۱۲۰۱۹۰۰۰	لوبیای سویا به جز دانه حتی به صورت خرد شده	۹۰۹۰	۷۲۷۰۷	۱.۱۸۵
۲	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۱۴۱۳.۱	۱۴۰۵.۲	-۰.۹۰۲
۳	۷۲۰۸۳۹۰۰	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نورد شده بشکل طومار با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا کمتر به ضخامت کمتر از ۳ میلیمتر	۳۰۳.۲	۲۷۱.۳	-۰.۷۱۱
۴	۷۲۲۵۴۰۹۰	محصولات تخت نورد شده از سایر فولادهای ممزوج فقط گرم نورد شده به صورت غیر طومار با پهنای کمتر از ۱۲۰۰ میلیمتر	۱۳۰.۳	۰	-۰.۵۲۴
۵	۱۷۰۱۱۳۰۰	شکر تصفیه نشده بدون اضافه کردن مواد خوشبو کننده یا مواد رنگ کننده از نیشکر	۶۵۱.۲	۴۷۴.۹	-۰.۵۰۱
۶	۴۴۰۷۱۰۰۰	چوب اره شده یا ناهمواری گرفته شده از درازا، لایه بری شده با ضخامت بیش از ۶ میلیمتر از تیره کاج	۱۲۱.۸	۱۴۵.۳	-۰.۴۹۱
۷	۱۵۱۱۹۰۱۰	RBD پالم اوایل در ظروف ۲۰۰ لیتری و بیشتر	۳۰۰.۴	۲۲۴.۳	-۰.۳۶۲
۸	۷۳۰۲۱۰۰۰	خطوط راه آهن از آهن، آهن یا از فولاد ریل	۱۴۶.۱	۶۴.۴	-۰.۳۵۷
۹	۲۸۱۸۲۰۰۰	اکسید آلومینیم غیر از کوردوم مصنوعی	۸۳.۹	۶۱.۶	-۰.۳۱۹
۱۰	۴۴۱۱۱۴۱۰	تخته فیبر تراکمی متوسط با ضخامت بیش از ۹ میلیمتر کار نشده به طریق مکانیکی یا سطح آن پوشانده نشده	۲۶۴.۴	۲۶۷.۵	-۰.۲۹۵
۱۱	۱۰۰۶۳۰۰۰	برنج نیمه سفید شده یا برنج کامل سفید شده حتی صیقلی یا براق شده	۶۹۰.۰	۶۸۱.۳	-۰.۲۶۷
۱۲	۲۳۰۴۰۰۰۰	کنجاله و سایر آخال های جامد، حتی خرد کشته یا به هم فشرده به شکل حبه یا گلوله که از استخراج روغن سویا به دست می آید.	۶۰۷.۷	۶۷۲.۱	-۰.۲۶۷
۱۳	۱۲۰۵۱۰۰۰	دانه های کلزا یا کانولا دارای مقدار کمی اسید اروسیک	۴۱.۱	۳.۳	-۰.۲۳۱
۱۴	۴۸۱۰۱۹۰۰	سایر کاغذ و مقوای اندوده با کاتولن یا با غیر مذکور بدون یا با حداکثر ۱۰٪ وزن کل الیاف	۸۵.۸	۳۲.۲	-۰.۲۱۸
۱۵	۷۲۰۸۳۶۲۰	ورق فولادی با عرض ۱۵۰۰ میلیمتر و بالاتر با گریدهای X۶۰ و بالاتر جهت تولید لوله های مورد استفاده در پروژه های نفت، گاز، پتروشیمی	۳۹.۹	۰.۵	-۰.۲۱۳
۱۶	۷۲۲۵۴۰۱۰	ورق فولادی با پهنای بیش از ۱۲۰۰ میلیمتر	۳۴.۵	۰	-۰.۱۸۹
۱۷	۷۳۰۴۱۹۹۰	سایر لوله های بدون درز مورد استفاده در خطوط نفت یا گاز غیر فولاد زنگ نزن	۱۱۳.۶	۶۸.۰	-۰.۱۸۹
۱۸	۰۷۱۳۳۰۹۰	سایر سبزیجات غلاف دار خشک شده حتی پوست کنده یا لپه شده بجز لپه	۸۱.۷	۱۸.۵	-۰.۱۷۱
۱۹	۷۲۰۶۱۰۰۰	شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج، که در جای دیگر ذکر نشده.	۵۴.۲	۳۶.۹	-۰.۱۶۵
۲۰	۰۸۰۵۱۰۰۰	پرتقال، تازه یا خشک کرده	۳۳.۷	۰	-۰.۱۵۲

منبع: گمرک ج.ا.

۳,۴. پوشش واردات توسط صادرات غیرنفتی

بررسی ارزش واردات و صادرات غیرنفتی طی سالهای ۱۳۹۰-۱۳۹۵ نشان می دهد که در هیچ دوره ای درآمد حاصل از صادرات کالاهای غیرنفتی نتوانسته نیاز ارزی واردات کالایی کشور را پوشش دهد و در تمامی سال ها نسبت ارزش واردات به صادرات غیرنفتی رقمی بیش از ۱ بوده است (نمودار ۲۳).

نمودار ۲۳- نسبت پوشش واردات توسط صادرات کالای غیرنفتی

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

پیوست

فصول و قسمت های کتاب مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۹۵

فصل		قسمت
۱	حیوانات زنده	۱ حیوانات زنده؛ محصولات حیوانی
۲	گوشت و احشاء خوراکی	
۳	ماهی ها و قشرداران، صدفداران و سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	
۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی، محصولات خوراکی که منشأ حیوانی دارند و در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد.	
۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد.	
۶	نباتات زنده و محصولات گلکاری	۲ محصولات نباتی
۷	سبزیجات، نباتات، ریشه و غده های زیرخاکی خوراکی	
۸	میوه های خوراکی؛ پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	
۹	قهوه، چای، مانه و ادویه	
۱۰	غلات	
۱۱	محصولات صنعت آرد سازی؛ مالت؛ نشاسته وفکول، اینولین و گلوتن گندم	
۱۲	دانه و میوه های روغن دار، دانه و بذر میوه های گوناگون نباتات صنعتی و دارویی، کاه و نواله	
۱۳	انگم ها؛ صمغ ها؛ رزین ها و سایر شیره ها و عصاره نباتی	
۱۴	مواد قابل بافت؛ سایر محصولات نباتی کن در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نباشد.	
۱۵	چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی؛ فرآورده های حاصل از تفکیک آن ها؛ چربی های خوراکی آماده؛ موم های حیوانی یا نباتی	
۱۶	فرآورده های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	۴ محصولات صنایع غذایی؛ نوشابه ها؛ آبگون های الکلی و ...
۱۷	قند و شکر و شیرینی	
۱۸	کاکائو و فرآورده های آن	
۱۹	فرآورده های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر؛ نان های شیرینی	
۲۰	فرآورده ها از سبزیجات، میوه ها یا از سایر اجزاء نباتات	
۲۱	فرآورده های خوراکی گوناگون	
۲۲	نوشابه ها، آبگون های الکلی و سرکه	
۲۳	آخال و تفاله صنایع خوراک سازی، خوراکی های آماده برای حیوانات	
۲۴	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته شده	

معاونت بررسی های اقتصادی

فصل	قسمت
۲۵ نمک؛ گوگرد؛ خاک و سنگ؛ گچ، آهک و سیمان	۵ محصولات معدنی
۲۶ سنگ فلز، جوش و خاکستر	
۲۷ سوخت های معدنی، روغن های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آن ها؛ مواد قیری؛ موم های معدنی	
۲۸ محصولات شیمیایی غیر آلی؛ ترکیبات آلی یا غیر آلی فلزات گرانبها...	۶ محصولات صنایع شیمیایی یا صنایع وابسته به آن
۲۹ محصولات شیمیایی آلی	
۳۰ محصولات دارویی	
۳۱ کودها	
۳۲ عصاره های دباغی یا رنگرزی؛ تانن ها و مشتقات آن ها؛ مواد...	
۳۳ روغن های اسانسی و شبه رزین ها (رزینوئید ها)، محصولات ...	
۳۴ صابون، مواد آلی تانسوآکتیف، فرآورده ها برای...	
۳۵ مواد آلبومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته...	
۳۶ باروت و مواد منفجره ...	
۳۷ محصولات عکاسی و سینماتوگرافی	
۳۸ محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۷ مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد؛ کائوچو و اشیاء ...
۳۹ مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	
۴۰ کائوچو و اشیاء ساخته شده از کائوچو	۸ پوست خام، چرم، پوست های نرم و اشیاء ساخته شده از این مواد؛ اشیاء ...
۴۱ پوست خام (غیر از پوست های نرم) و چرم	
۴۲ اشیاء ساخته شده از چرم؛ مصنوعات زین و برگ سازی؛ لوازم سفر، کیف های دستی و محفظه های همانند؛ اشیاء ساخته شده از روده ...	
۴۳ پوست های نرم طبیعی و پوست هوای نرم بدلی؛ اشیاء ساخته شده از آن ها	۹ چوب و اشیاء چوبی؛ زغال چوب؛ چوب پنبه و اشیاء چوب پنبه ای؛ ...
۴۴ چوب و اشیاء چوبی؛ زغال چوب	
۴۵ چوب پنبه و اشیاء ساخته شده از چوب پنبه	
۴۶ مصنوعات حصیربافی یا سببافی	۱۰ خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی؛ کاغذ یا مقوا برای (آخال و ضایعات)
۴۷ خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی؛ کاغذ یا مقوا (آخال و ضایعات)	
۴۸ کاغذ و مواد؛ اشیاء ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا مقوا	
۴۹ کتاب، روزنامه، تصویر و سایر محصولات صنعت چاپ، دست نوشته ها، تایپ شده ها و نقشه ها	۱۱ مواد نسجی و مصنوعات از این مواد
۵۰ ابریشم	
۵۱ پشم، موی نرم (کرک) یا زبر حیوان، نخ و پارچه های تار و پود باف از موی یال و دم	
۵۲ پنبه	
۵۳ سایر الیاف نسجی نباتی، نخ کاغذی و پارچه های تار و پود باف از نخ کاغذی	

معاونت بررسی های اقتصادی

فصل		قسمت	
۵۴	رشته های مصنوعی (Man-Made Filaments)، نوار و ...		
۵۵	الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیریکسره (Man-Made Filaments)		
۵۶	اوات، نمد و پارچه های نبافته، نخ های ویژه، ریسمان، طناب و کابل ...		
۵۷	فرش سایر کفپوش ها از مواد نسجی		
۵۸	پارچه های تاروپود باف مخصوص، پارچه های نسجی منگوله باف، ...		
۵۹	پارچه های نسجی آغشته، اندوده، پوشانده یا مطبق شده، اشیاء نسجی از ...		
۶۰	پاچه های کشیاف یا قلاب باف		
۶۱	لباس و متفرعات لباس، کشیاف یا قلاب باف		
۶۲	لباس و متفرعات لباس، غیرکشیاف یا غیرقلاب باف		
۶۳	سایر اشیاء نسجی دوخته و مهیا...		
۶۴	کفش، گتر و اشیاء همانند، اجزاء این اشیاء		۱۲
۶۵	کلاه و اجزاء کلاه		
۶۶	چتر بارانی، چتر آفتابی، عصا، عصای صندلی شو، شلاق، تازیانه و اجزاء آنها		
۶۷	پر و پر نرم آماده اشیا ساخته شده از پر یا از پر نرم، گل های مصنوعی اشیاء ساخته شده از موی انسان		
۶۸	مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پنبه نسوز ...	۱۳	
۶۹	محصولات سرامیکی		
۷۰	شیشه و مصنوعات شیشه ای		
۷۱	مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ های گرانیتها یا نیمه گرانیتها، فلزات گرانیتها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گرانیتها و اشیاء ساخته شده از این مواد؛ زیورآلات بدلی، سکه	۱۴	
۷۲	چدن، آهن و فولاد	۱۵	
۷۳	مصنوعات از چدن، آهن یا فولاد		
۷۴	مس و مصنوعات از مس		
۷۵	نیکل و مصنوعات از نیکل		
۷۶	آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم		
۷۷	(برای احتیاجات آتی سیستم هماهنگ شده در نظر گرفته شده است)		
۷۸	سرب و مصنوعات از سرب		
۷۹	روی و مصنوعات از روی		
۸۰	قلع و مصنوعات از قلع		
۸۱	سایر فلزات معمولی؛ سرمت ها؛ مصنوعات از این مواد		
۸۲	ابزارها، ابزار آلات، مصنوعات چاقوسازی، قاشق و چنگال، از فلزات معمولی؛ اجزاء و قطعات این مصنوعات از فلزات معمولی		
۸۳	مصنوعات گوناگون از فلزات معمولی		

معاونت بررسی های اقتصادی

فصل		قسمت
۸۴	راکتورهای هسته ای، دیگ های بخار آب گرم، ماشین آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آنها	۱۶
۸۵	ماشین آلات و دستگاههای برقی و اجزا و قطعات آنها، دستگاههای ضبط و پخش صوت، دستگاههای ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیونی	
۸۶	لکوموتیوهای راه آهن یا تراموای، نواقل روی خط ...	۱۷
۸۷	وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه آهن یا تراموای، و ...	
۸۸	وسایل نقلیه هوایی، فضایی و اجزاء و قطعات آنها	
۸۹	کشتی ها، قایق ها و شناورها	
۹۰	آلات و دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی؛ آلات و دستگاه های طبی - جراحی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۱۸
۹۱	اشیاء صنعت ساعت سازی	
۹۲	آلات موسیقی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات این آلات	
۹۳	اسلحه و مهمات؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۱۹
۹۴	مبل؛ مبل های طبی-جراحی؛ اسباب تختخواب و همانند، چراغ و وسایل روشنایی که در جای دیگر گفته نشده، چراغ های تبلیغاتی علائم نورانی، تابلوهای نورانی راهنما و اشیا همانند، ساختمان های پیش ساخته	۲۰
۹۵	بازیچه، اسباب بازی و لوازم ورزشی، اجزا قطعات و متفرعات آنها	
۹۶	مصنوعات گو ناگون	
۹۷	اشیاء هنری، اشیاء کلکسیون یا عتیقه	۲۱
۹۸	قطعات منفصله ماشین آلات راهسازی؛ خودرو و سایر ماشین آلات عتیقه	